

Josep Maria de Sagarra: de l'espardenya al melodrama

DAMIÀ ALOU

Josep Pla deia que Sagarra era "massa bon poeta per a ésser profund", cosa que és una ma-

nera suau de dir que era massa bon versificador per ser un gran poeta. I realment era un versificador de primera, com pot comprovar qualsevol que llegeixi les seves traduccions de Shakespeare o de Dant, o els fragments de les seves obres dramàtiques que es reproduïen en aquest assaig de Josep Miquel Sobrer, professor emèrit de la Universitat d'Indiana i traductor al català d'obres de John Donne, H.G. Wells i Sylvia Plath i a l'anglès de Rodoreda i Pere Calders.

La major part del llibre dissectiona la producció dramàtica sagarriana, i ens ofereix un resum de l'argument de cada obra, un petit comentari crític i una anàlisi global al final de cada un dels seus quatre períodes. Des de les primeres peces d'arrel folklòrica fins al teatre més de tesi de la postguerra, Sagarra tingué clar que escrivia per al públic, i en aquell temps el públic era una burgesia que es vestia per sortir i que feia de l'assistència a un espectacle un motiu de trobada i d'exhibició, com es pot veure en les magnífiques fotos que il·lustren l'edició. Mai no va intentar modernitats com Pirandello i Brecht, i només cal llegir el resum de *La ferida lluminosa* per comprendre l'abast argumental de què era capaç. Ara bé, dir, com fa el professor Sobrer, que l'arcaisme de Sagarra és comparable al de Shakespeare resulta, com a poc, desafortunat, igual que dir que la humanitat no seria més pobre si es perdés una obra com *As you like it*. Si el llibre resulta una bona aproximació descriptiva a l'obra de Sagarra, ens diu ben poc de quines arrels i influències beu, i de quin altre teatre es feia en català a l'època. El professor Sobrer l'encerta quan critica els afanys de modernor que de vegades corquen la cultura catalana, però resulten una mica absurds els intents de disculpar l'actitud acrítica de Sagarra durant la postguerra, i em sembla totalment frívol qualificar la Guerra Civil d'"uns quants anys de bogeria durant els quals molts s'hi deixaren la pell a una banda i una altra de les barricades".

La poesia dramàtica de Josep Maria de Sagarra

LA POESIA DRAMÀTICA DE J.M. DE SAGARRA JOSEP MIQUEL SOBRER GALEERADA 184 PÀG./20€

MAX S. GERBER

Pràctiques de conducció sense carnet

MARINA ESPASA

Els coneixedors d'Aimee Bender, aquesta escriptora nord-americana amb un nom que sembla francès mal escrit, re-

trobaran en aquesta novel·la l'atmosfera de fantàstic quotidià amb què s'emboïllaven els seus contes anteriors, com els del recull *Criatures obstinades* (Club Editor, 2008), que vam llegir amb delit, sorpresa i admiració.

Que fes una novel·la, *La peculiar tristesa del pastís de llimona*, semblava una bona notícia. I el punt de partida és original, com el de molts contes: una nena de nou anys s'adona que pot detectar les emocions de qui ha cuinat el menjar que ella s'es-

tà posant a la boca. Així, el pastís que li fa la mare pel seu aniversari, en lloc de tenir gust de llimona, té gust d'infelicitat. La nena gairebé no se'l pot ni empassar, i comença un calvari d'hamburgueses amb gust de frustració, *roast-beefs* tristos i galetes deprimides que la convertiran en una noia poc sociable –de qui algunes amigues s'intenten aprofitar– i addicta al menjar industrial perquè l'elaboració gairebé no passa per mans humanes, i el menjar, com a mínim, té un gust neutre. La nena es fa gran, i un bon dia descobreix un secret terrible: la seva mare té una aventura amb el professor de fusteria, i per això cuina galetes amb un regust de luxúria i culpabilitat insuportables. L'ambient a casa és trist, però la mare no sembla

LA PECULIAR TRISTESA... AIMEE BENDER TRADUCCIÓ D'IMMA ESTANY EMPÚRIES/LUMEN 302 PÀG./19,90€

La cega filosofia xinesa

JAUME CLARET

La literatura apocalíptica sempre ha tingut el seu públic. Les crisis, a més, en faciliten la promoció. Des del clàssic *Nos-*

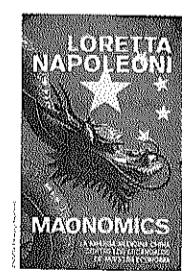
tradamus fins al més actual Santiago Niño Becerra, a una part de la Humanitat l'ha fascinat sempre sentir-se atemorida a causa de la fi del món.

Entre les profecies vigents i actuals, s'ha consolidat la que anuncia el declivi d'Occident i, sobretot, d'Europa, enfront dels BRICS, encapçalats per la Xina. Amb tot, la decadència no equival ineludiblement a intrascendència. No cal recórrer a Gibbon per adonar-se que aquesta es pot allargar durant dècades i que el seu llegat pot sobreviure as-

sumit pels que fins hores abans encara es consideraven bàrbars.

Loretta Napoleoni (Roma, 1955) és una reconeguda especialista en finances internacionals, especialment en els seus punts més foscos vinculats al terrorisme i al narcotràfic. Aquesta formació i una certa tendència al maniqueisme la porten a anunciar la bona nova del capicomunisme xinès. Ben resumit, aquest nou model politicoeconòmic prima el benestar per davant de qualsevol altra consideració i valora les institucions en funció de l'èxit que pugui tenir per assolir-lo i garantir-lo.

Només cal obrir el diari per adonar-se de la vigència i realitat dels problemes europeus, i del contrast respecte de les economies emergents. Però sota els uns i els altres,

MAONOMICS LORETTA NAPOLEONI TRADUCCIÓ DE F. MARTÍN ARRIBAS PAIDÓS 350 PÀG./20,90€

disposada a prendre cap decisió, i la filla creixerà entenen que la vida adulta consisteix precisament a tapar mancances amb secrets com qui tapa el mal gust del menjar dolent amb molta salsa bearnesa.

Ens trobem davant d'una mena d'*El perfum*, però canviant el sentit olfatiu pel gustatiu? Podria ser, però és que la història no acaba d'anar per aquí, o no només per aquí. La nena té un germà, en Joseph, que també té una peculiaritat, que no avançarem per no revelar massa coses de la trama, però que, tot i que aporta un grau d'angoixa considerable a la novel·la, no acaba de lligar gaire bé amb la trama de la nena i el menjar, com si anés a una altra velocitat. Quan ens assabentem que el pare de la família tampoc no és del tot normal –o això és el que sembla– és quan aturem la lectura, aixequem el cap i pensem: "A veure si serà un llibre sobre una família de bojós". I no, gràcies a Déu, però n'hauríem esperat més profunditat, i més sàtira, d'un punt de partida tan potent. Hi ha escenes que retraten bé alguns moments d'incomunicació entre pares i fills, com quan la Rose i el seu pare fan pràctiques de conduir pel barri, i l'habilitat del pare com a professor contrasta amb la poca traça que té per indagar en les emocions de la filla, però tenim més la sensació que l'autora, tan bona contista com és, encara és a les pràctiques de conducció de la novel·la. Ai!

En general, tot i les pinzellades d'humor que funcionen, i les atmosferes de tristesa preadolescent que també ens convencen, com més avança el llibre més tenim la sensació que l'autora no ha sabut què fer-ne, de la bona idea que va tenir per arrencar, i que estem navegant sense rumb pels suburbis de la literatura nord-americana actual. Uns suburbis que estan poblats per escoles d'escriptura que fan de benzineres, cuines de cocció ràpida de l'escriptura que fan de restaurants, i títols llaminers però molt semblants a d'altres que ja han tingut acceptació entre el gran públic com a centres comercials d'estètica adotzenada. Bender apunta, però no l'acaba d'encertar. Busquin els contes de *Criatures obstinades*.

hi ha més colors que blanc i negre. Perquè si únicament es tracta de jugar a l'apocalipsi, n'hi hauria prou d'adaptar els treballs que auguraven la fi de la democràcia després del crack del 1929 i festejaven el feixisme i/o el comunisme com la resposta encertada. Se sacrificaven les llibertats individuals, però les economies dirigides oferien, per al simple observador, resultats que eren l'enveja del món civilitzat.

La Xina interessa i interessarà. Per desgràcia, seguim sense disposar d'una guia per entendre què hi està passant i què pot arribar a passar-hi, atrapats entre els estrictes defensors dels drets humans i la militància ecologista, d'una banda, i els fascinats per la puixança econòmica i el seu expansionisme comercial, de l'altra.